

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Zbigniew Makarewicz (sprawozdawca)
Sędziowie:	SA Andrzej Kaczmarek SA Lech Lewicki
Protokolant	st. prot. sąd Agnieszka Grzywna

przy udziale Jacka Kuźmy prokuratora Prokuratury Okręgowej w Lublinie del. do Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2013 r.

sprawy **G. D.** oskarżonego z art. 148 § 1 kk oraz **M. K.** oskarżonego z art. 162 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 30 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K 69/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. G. D. uznaje za winnego dokonania zarzucanego mu czynu;
2. za podstawę prawną skazania i wymiaru orzeczonej kary pozbawienia wolności przyjmuje art. 148 § 1 k.k.;
3. przyjmuje, że zwolnienie od uiszczenia opłaty dotyczy obu instancji;

II. w pozostałej części, odnośnie G. D. oraz w całości odnośnie M. K., zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelację obrońcy M. K. za oczywiście bezzasadną;

III. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zalicza G. D. okres tymczasowego aresztowania również od dnia 30 kwietnia 2013 r. do dnia 27 sierpnia 2013 r.;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. T. i adw. E. P. – Kancelarie Adwokackie w S. po 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonym odpowiednio G. D. i M. K. w postępowaniu apelacyjnym;

V. zwalnia G. D. od uiszczenia wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym i określa, że ponosi je Skarb Państwa;

VI. zasądza od oskarżonego M. K. na rzecz Skarbu Państwa 400 (czterysta) zł opłaty za drugą instancję oraz 748 (siedemset czterdzieści osiem) zł wydatków postępowania poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

G. D. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 14 kwietnia 2012 r. w S. woj. (...) przewidując i godząc się na to, że swoim zachowaniem pozbawi życia M. Z. zadał mu z dużą siłą nożem uderzenie w okolicy pępka po stronie lewej powodując u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci rany klutej o długości 1,4 centymetra przenikającej do jamy otrzewnowej i przestrzeni zaotrzewnowej na długość około 11 centymetrów uszkadzającej sieć większą, krezkę jelita cienkiego oraz aortę brzuszną, powodującą obecność krwi płynnej w jamie otrzewnowej w ilości około 900 mililitrów i rozległy wylew krwawy w przestrzeni zaotrzewnowej, które to obrażenia skutkowały zgonem M. Z. w wyniku masywnego krwotoku wewnętrznego

tj. o przestępstwo z art. 148 §1 kk.

Natomiast **M. K.** został oskarżony o to, że:

I. w dniu 14 kwietnia 2012 r. w S., woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z J. Ś. wiedząc, że M. Z. po zadaniu mu uderzenia nożem w brzuch znajdował się w położeniu grożącym mu bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, nie udzielił mu pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

tj. o przestępstwo z art. 162 §1 kk.

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach:

I. **G. D.** uznał za winnego tego, że w dniu 14 kwietnia 2012 r. w S., woj. (...) zadał M. Z. ze średnią siłą uderzenie nożem w brzuch w okolice pępka po stronie lewej powodując u niego obrażenia ciała w postaci rany klutej o długości 1,4 centymetra przenikającej do jamy otrzewnowej i przestrzeni zaotrzewnowej na głębokość około 11 centymetrów uszkadzającej sieć większą, krezkę jelita cienkiego oraz aortę brzuszną, powodującą masywny krwotok wewnętrzny i obecność krwi płynnej w jamie otrzewnowej w ilości około 900 mililitrów i rozległy wylew krwawy w przestrzeni zaotrzewnowej, które to obrażenia doprowadziły po upływie 3 godzin od zadania rany do zgonu pokrzywdzonego, który to skutek oskarżony mógł i powinien był przewidzieć, tj. czynu z art. 156 §3 kk i za czyn ten na mocy art. 156 §3 kk skazał oskarżonego na karę 12 (dwunastu) lat pozbawienia wolności;

II. na mocy art. 63 §1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego G. D. kary pozbawienia wolności zaliczył okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 15 kwietnia 2012 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r.;

III. **M. K.** uznał winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i za czyn ten na mocy art. 162 §1 kk skazał go na karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na mocy art. 63 §1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego M. K. kary pozbawienia wolności zaliczył okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 14 kwietnia 2012 r. do dnia 2 lipca 2012 r.;

Zasądził wynagrodzenie na rzecz obrońców działających z urzędu i zwolnił oskarżonych od kosztów sądowych.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez prokuratora i obrońcę oskarżonego M. K..

Prokurator na podstawie art. 425 § 1-3 kpk oraz art. 444 kpk zaskarżył powyższy wyrok odnośnie osoby oskarżonego G. D. w całości na niekorzyść wymienionego.

Powołując się na art. 427 § 1 i 2 kpk oraz art. 438 pkt 2 i 3 kpk wyrokowi temu zarzucał:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku, poprzez błędne ustalenie, że oskarżony G. D. nie działał z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia M. Z. w sytuacji, gdy całokształt okoliczności sprawy a w szczególności zadanie silnego ciosu w brzuch nożem pokrzywdzonemu i pozostawienia go bez żadnej pomocy świadczy o tym, że G. D. skutek swoich działań w postaci śmierci M. Z. przewidywał i godził się na jego nastąpienie;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku, poprzez błędne ustalenie, że siła, z jaką G. D. zadał uderzenie nożem w brzuch M. Z. była średnia w sytuacji gdy z długości kanału wkłucia rany oraz z długości ostrza noża jakim posłużył się G. D. można ustalić, iż siła tego uderzenia była duża;

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku, poprzez błędne ustalenie, że M. Z. po zadaniu mu uderzenia nożem w brzuch żył jeszcze 3 godziny w sytuacji, gdy od czasu zadania mu śmiertelnej rany do momentu jego zgonu upłynęło około 30 minut, co jednoznacznie wynika z treści wywołanej w sprawie opinii biegłego patomorfologa;

IV. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk poprzez niewyjaśnienie w części motywacyjnej orzeczenia dlaczego G. D. nie działał z zamiarem ewentualnym zabójstwa M. Z. a skupienie się wyłącznie na braku po jego stronie zamiaru bezpośredniego;

V. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk poprzez niewyjaśnienie dlaczego Sąd przypisał oskarżonemu nieumyślne następstwo jego umyślnego działania w przypisanym mu czynie wyczerpującym znamiona występkę z art. 156 § 3 kk w postaci śmierci M. Z. w formie nieświadomej nieumyślności (niedbalstwa) a nie w postaci świadomej nieumyślności (lekkomyślności);

VI. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 i 2 kpk w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 kpk poprzez popadnięcie w sprzeczność uzasadnienia z sentencją orzeczenia przez wyrażenie poglądu na 25 stronie uzasadnienia, że wina nieumyślna G. D. usytuowała się na pograniczu przestępstwa z art. 156 § 3 kk i charakteryzuje się wysokim stopniem zawinienia, co wprost wskazuje na winę w postaci świadomej nieumyślności (lekkomyślności) a nie na winę w formie nieświadomej nieumyślności (niedbalstwa), którą to Sąd I instancji przypisał temu oskarżonemu w sentencji wyroku.

Podnosząc powyższe wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku co do osoby G. D. w całości i przekazanie sprawy G. D. do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Siedlcach.

Natomiast obrońca oskarżonego M. K. na podstawie art. 444 kpk w zw. z art. 425 § 1 i 2 kpk zaskarżył powyższy wyrok na korzyść oskarżonego M. K. w części dotyczącej wymiaru kary.

Na podstawie art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 4 kpk wyrokowi temu zarzucał rażąco niewspółmierność kary, wyrażającą się w wymierzeniu oskarżonemu M. K. bezwzględnej kary 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, pomimo istnienia okoliczności uzasadniających wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Wskazując powyższe, na zasadzie art. 427 § 1 kpk oraz art. 437 § 1 i 2 kpk wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i wymierzenie oskarżonemu M. K. kary 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 (dwóch) lat.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest zasadna. Trafnie wskazuje skarżący, że sąd pierwszej instancji zastosował zbyt liberalne oceny czynu dokonanego przez oskarżonego i błędnie zakwalifikował go z art. 156 § 3 kk.

Wina oskarżonego w kwestii spowodowania śmierci pokrzywdzonego M. Z. w wyniku zadanie mu ciosu nożem nie jest w sprawie kwestionowana. Sąd popadł jednak w sprzeczność w dokonanych ustaleniach i błędnie zakwalifikował działanie oskarżonego jako wyczerpujące dyspozycję art. 156 § 3 kk.

Niekwestionowane są ustalenia sądu, że szarpiąc się z pokrzywdzonym oskarżony nożem sprężynowym zadał mu cios w brzuch w okolicę pępka, a następnie wspólnie ze współoskarżonymi wyniósł go z mieszkania i porzucił w sąsiedniej klatce schodowej oraz mimo uzyskanej informacji od M. K., iż stan pokrzywdzonego jest coraz gorszy nie udzielił mu pomocy i nie wezwał pogotowia ratunkowego.

Mimo takich ustaleń sąd ocenia, że „prawdziwa jest również ta część wyjaśnień G. D., w której wskazał, że zadając cios nożem pokrzywdzonemu nie chciał go zabić”, bowiem działanie oskarżonego było „nakierowane na uspokojenie” pokrzywdzonego.

Taka ocena nie zasługuje na akceptację.

Sąd poprawnie powołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1977 r., który jest powszechnie akceptowany w orzecznictwie, lecz błędnie go zinterpretował, bowiem zarówno okoliczności przedmiotowe jak i podmiotowe uzasadniają przypisanie oskarżonemu zabójstwa z zamiarem ewentualnym.

Okoliczności podmiotowe – właściwości osobiste i dotychczasowy tryb życia świadczą negatywnie o oskarżonym. Jest on osobą nadużywającą alkoholu, uprzednio karaną, w tym za przestępstwo z użyciem noża. W przypadku pokrzywdzonego użył z pełnym rozeznaniem noża sprężynowego, okazując lekceważenie dla jego zdrowia i życia, zadając cios w miejsce newralgiczne dla życia.

W przeciwieństwie do oceny sądu meriti nie było to działanie „nakierowane na uspokojenie” pokrzywdzonego, bowiem przy takich pobudkach działania oskarżony mając swobodę wyprowadzenia ciosy zlokalizowałby go w części ciała, których uszkodzenie nie jest zagrożeniem dla życia.

Zasadnie wskazuje apelacja prokuratora, że sąd interpretując wskazane orzeczenie Sądu Najwyższego z 1977 r. nie dostrzegł szeregu orzeczeń precyzujących problematykę zamiaru ewentualnego zabójstwa, w tym orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Lublinie stwierdzającego, iż każdy przeciętnie doświadczony człowiek wie, że uderzenie nożem w brzuch może powodować nie tylko ciężkie uszkodzenie ciała, ale również skutek śmiertelny (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 8 czerwca 2010 r., II AKa 135/10, LEX nr 628237).

Sąd dokonał prawidłowych ustaleń, że oskarżony „szarpał się z pokrzywdzonym, a nadto posługując się niebezpiecznym narzędziem, naraził go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia. Biorąc bowiem pod uwagę rodzaj narzędzia jakiego użył, jakim był nóż z ostrym ostrzem, musiał liczyć się z tym, że spowoduje u swej ofiary ciężkie obrażenia ciała, szczególnie, że cios został zadany bezpośrednio w brzuch. W istocie cios ten spowodował nie tylko ciężkie obrażenia ciała w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, ale także zgon pokrzywdzonego”. Ustalenia te wskazują, że oskarżony działał co najmniej z zamiarem ewentualnym zabójstwa.

Sąd przyjmując jednak, że oskarżony zadał cios „ze średnią siłą”, „przy czym zamiar takiego zachowania nie był przemyślany i zaplanowany, lecz nagły i niezamierzony”, zaś wynosząc pokrzywdzonego z mieszkania i porzucając go na klatce schodowej „działał w celu uniknięcia odpowiedzialności za swój czyn, nie zaś z zamiarem spowodowania zgonu ofiary”, błędnie skonstatował, że czyn oskarżonego należy zakwalifikować z art. 156 § 3 kk.

Przede wszystkim należy wskazać, że wprawdzie oskarżony nie zaplanował zajścia z pokrzywdzonym, lecz w momencie podjęcia decyzji o użyciu noża działał z pełnym rozeznaniem, a więc w sposób „przemyślany” i cios ukierunkował w brzuch pokrzywdzonego. Za taką oceną świadczą wypowiedziane przez niego słowa „teraz masz nauczkę”.

Nieuprawnione są również twierdzenia o średniej sile ciosu. Oskarżony nie miarkował uderzenia, lecz wyprowadzając cios zadał go z pełną siłą, wbijając nóż w brzuch pokrzywdzonego na głębokość 11 cm. Natomiast wynosząc pokrzywdzonego z mieszkania i porzucając go na klatce schodowej oraz nie udzielając mu pomocy wiedząc, że jego stan się pogarsza, godził się na jego śmierć. Takie stanowisko prezentuje również Sąd Najwyższy, pozostawienie ciężko pobitej (zranionej) ofiary bez najmniejszej próby udzielenia jej pomocy może być również elementem godzenia się na śmierć pokrzywdzonego (por. wyrok SN z 18 listopada 1980 r., III KR 351/80, OSNKW 1981/6/31).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok uznając oskarżonego za winnego dokonania zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 148 § 1 k.

Sąd Apelacyjny uznał również, że orzeczona wobec oskarżonego kara 12 lat pozbawienia wolności, przy uwzględnieniu faktu, że pokrzywdzony przyczynił się do zaistnienia nieporozumienia z oskarżonym, jest współmierna do stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego i winna spełnić pożądane cele zapobiegawczo-wychowawcze zarówno wobec oskarżonego jak i w zakresie społecznego oddziaływania kary.

Mając na uwadze omówione okoliczności Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Orzeczenie dotyczące aresztu międzyinstancyjnego uzasadnia art. 63 § 1 kk, zaś odnośnie kosztów sądowych za drugą instancję art. 624 § 1 kpk.